

ඔසු වවමු ඉසුරු ලබමු

එනසාල්

උද්භිද නාමය - *Elettaria cardamom*

ශාක කුලය - Zingiberaceae

ව්‍යවහාර නාමය -

සිංහල - එනසාල්, කරදමුංගු

සංස්කෘත - ඵලා

දෙමළ - ඵලක්කායි

ඉංග්‍රීසි - Cardamom

රෝපණ ද්‍රව්‍ය -

මොටෙයියන්

ව්‍යවහාර අංග -

කරල

හැඳින්වීම -

“කුළුබඩු රැජින” ලෙස හැඳින්වෙන කරදමුංගු, ව්‍යාජ කඳක් හා සණ අක්‍රමවත් හැඩැති රෙරෙසෝමයන්ගෙන් යුත් බහු වාර්ෂික ශාකයකි. බොහෝ ඓතිහාසික ග්‍රන්ථවල කරදමුංගු රසකාරක සහ ඖෂධීය බෝගයක් ලෙස සඳහන් කරයි. ක්‍රි.ව. 2 වන සියවසෙහි ලියා ඇති වරක සංහිතාවේ එය සමහර ඖෂධ පිළියෙල කිරීම සඳහා අමුද්‍රව්‍යයක් ලෙස සඳහන් කරයි. ක්‍රි.පූ. 4 වන සියවසේ ලියවී ඇති දේශපාලනය ග්‍රන්ථයක් වන කෞටිල්‍යාගේ අර්ථ ශාස්ත්‍රය නමින් හැඳින්වෙන සංස්කෘත ග්‍රන්ථයෙහි කරදමුංගු උත්සව අවස්ථාවන්හිදී පූජා කිරීම සඳහා භාවිතා කල බව සඳහන් වේ. කරදමුංගු ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළලේ භාණ්ඩයක් ලෙස හඳුන්වා දෙනු ලබන්නේ අරාබි වෙළෙඳුන් විසින් වන අතර, පෘතුගීසි දේශාධික බාබසාට අනුව, 1524 වර්ෂය වන විට කරදමුංගු ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම මනා ලෙස දියුණු වී තිබුණි. දේශීය නිෂ්පාදනය කරන එනසාල් ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් අඩු වීම නිසා වර්තමානයේ මිල සිසුයෙන් ඉහල ගොස් ඇත.

උද්භිද විද්‍යාත්මක විස්තරය -

කරදමුංගු ප්‍රභේද තුනක් ශ්‍රී ලංකාවේ දක්නට ලැබෙන අතර ඒවා පූෂ්ප මංජරියේ හැඩය අනුව වර්ගීකරණය කර ඇත.

මලබාර් -

පූෂ්ප මංජරිය බිම්බැවූ ස්වභාවයෙන් යුක්තය. 600-900m උන්නතාංශයේ වගා කල හැකි ය. ඉති බිම් බැවූ ස්වභාවයෙන් යුතු ය. කරල රවුම් හැඩැති ය. පත්‍රයේ යට පැත්ත සිනිඳු ස්වභාවයක් ගනී. 2.5-3m පමණ උසට වැඩේ.

මයිසූර් -

පූෂ්ප මංජරිය සිරස් ව ඇත. 900-1350m උන්නතාංශයේ වගා කල හැකි ය. ඉති සෘජු ය. කරල දිගැටි හැඩැති ය. පත්‍රයේ යට පැත්ත ගොරෝසු ස්වභාවයක් ගනී. 3.5-4.5m පමණ උසට වැඩේ.

වසුක්ක-

පූෂ්ප මංජරිය නැමුණු ස්වභාවයෙන් යුක්ත වේ. 800-1300m උන්නතාංශයේ වගා කල හැකි ය. ඉති මදක් සෘජු ය. කරල දිගැටි හැඩැති ය. පත්‍රයේ යට පැත්ත ගොරෝසු ය. 3.5-4.5m පමණ උසට වැඩේ.

කෘෂි විද්‍යාත්මක විස්තරය -

පස

හොඳ කාබනික ද්‍රව්‍ය වැස්මක් සහිත (> 5%) කාබනික ද්‍රව්‍යයන්ගෙන් පොහොසත් වූ හොඳින් ජලය බැස යන ගැඹුරු ලෝම හා ලෝම මැටි පස් වඩාත් සුදුසුය. ජලය රැඳෙන හෝ බාදනය වූ පස් සුදුසු නොවේ. පාංශු pH අගය 4.5 සිට 6.0 දක්වා විය යුතුය.

දේශගුණය

උන්නතාංශය - 600M ට වැඩි විය යුතුය. උඩරට හා මැද රටෙහි කඳුකර ප්‍රදේශ වල තෙත් කලාප වඩාත් යෝග්‍ය වේ.

වර්ෂාපතනය

වාර්ෂිකව මිලි මීටර් 1500 ත් 2500 ත් අතර හොඳින් ව්‍යාප්තවූ වර්ෂාපතනය කරදමුංගු සඳහා 60% කට ආසන්න සෙවන අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි. එබැවින් එය ස්වාභාවික වනාන්තර ආවරණය යටතේ බහුලව වගා කෙරේ. උෂ්ණත්වය - 10-25 °C උෂ්ණත්වය වඩාත් සුදුසු වේ

ක්ෂේත්‍රයේ සිටුවීම

කරදමුංගු මොරෙයියන් හා බීජ පැල මගින් ව්‍යාප්ත කළ හැකිය. නමුත් බහුලව භාවිතා වන්නේ මොරෙයියන් මගින් ප්‍රචාරණයයි. සෙන්ටිමීටර 6-10 ක් දිග රයිසෝම සහිත සෙන්ටිමීටර 6-10 ක් දිගින් යුත් මොරෙයියන් භාවිතා කරන අතර දිලීර රෝගවලින් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා රෝපණය කිරීමට පෙර ඒවා තඹ මිශ්‍ර දිලීර නාශකයක ගිල්වා තැබිය යුතුය.

ක්ෂේත්‍රයේ සිටුවීම

පරතරය

1. සමතලා ඉඩම් – 2.0x 2.5m
2. බෑවුම් සහිත ඉඩම් – මීටර් 1.25 x 2.5 (පේළි අතර) වගා ලක්ෂ්‍යයන් – හෙක්ටයාරයට 2000 යි

පැළ සිටුවීමට ගන්නා වළක ප්‍රමාණය සෙන්ටිමීටර 60 x 60cm x 45 විය යුතු අතර, වලවල් කොම්පෝස්ට් හා මතුපිට පස් මිශ්‍රණයෙන් පිරවිය යුතුය. සෑම වළකටම රොක් පොස්පේට් ග්‍රෑම් 100 බැගින් එක් කළ යුතුය. බිම් මට්ටමේ සිට සෙන්ටිමීටර 5 ක් පමණ පහතින්මොරෙයියන් සිටුවිය යුතුය.

පාංශු තෙතමනය සංරක්ෂණය

විශේෂයෙන් බෑවුම්වලදී, සුදුසු හෙල් මළ ක්‍රම මගින් පාංශු බාදනය වැළැක්වීම සඳහා අවධානය යොමු කළ යුතුය.

ජල සම්පාදනය

වියළි කාලවලදී අතිරේක ජල සම්පාදනය මගින් අස්වැන්න සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි කර ගත හැකිය.

වල් නෙලීම

විසිකැති ගැසීම නිර්දේශ කෙරේ. නිෂ්පාදන චක්‍රය අවසන් කර ඇති ව්‍යාප්ත කඳන් සෙන්ටිමීටර 50 පමණ

ඉහලින් කපා දැමිය යුතු අතර එම දණ්ඩ කැපූ ස්ථානයෙන් නැමීමට ලක්කළ යුතුය.

සෙවන පාලනය

මහ කන්නයේ වැසි ආරම්භ වීමට පෙර ගස් කප්පාදු කර සෙවන පාලනය කිරීම මගින් වැඩිපුර හිරු එළිය ලැබීමට සැලැස්වීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණකි.

අස්වනු නෙලීම හා ගබඩා කිරීම -

අස්වනු නෙලීම

වගා කිරීමෙන් පසු 3 වන අවුරුද්දේ කරදමුංගු එළ දැරීම ආරම්භ වේ. බෝග වගාව සැප්තැම්බර් සිට ජනවාරි දක්වා වේ. කරදමුංගු එළ සම්පූර්ණයෙන්ම පැසීමට පෙර තෝරාගෙන කතුරක් ආධාරයෙන් කපා ගනු ලැබේ. මාස 03 ක් පමණ කාලයක් තුළ අස්වනු නෙලීම සති 3 සිට 6 කට වරක් සිදු කෙරේ.

අපවිත්‍ර දෑ ඉවත් කිරීම සහ ගුල්ලන්ගෙන් හානියට පත් එළ ඉවත් කිරීම සඳහා ජලයෙන් සෝදා හරිනු ලැබේ. කරල් හොඳින් ජලය ඉවත් කර ගත යුතු අතර, හරිත පැහැය රඳවා ගැනීමට සෝඩියම් කාබනේට් (රෙදි සෝදන සෝඩා) 2% ක ද්‍රාවණයක විනාඩි 10-15 අතර කාලයක් ගිල්වා තැබීම උපකාරී වේ.

පිරිසැකසුම්කරණය

‘Green curing’ නමින් හැඳින්වෙන උණුසුම් වායු අටුතුල වියළීම සිදු කරනු ලැබේ. නොගැඹුරු කම්බි දැලක් සහිත තැටි මත කරදමුංගු අතුරා 45-50oC උෂ්ණත්වය සහිත කුටීරයක රාක්කවල තබා වියලා ගැනීම සිදු කෙරේ. පදම් කිරීමේ කුටිය තුළ පැය 35 – 40 අතර කාලයක් තුළ වියළීමේ ක්‍රියාවලිය අවසන් වේ. තැටි එක මත එක රාක්ක ආකාරයට තැබිය හැකි

නමුත් සෑම පැය 10 – 12 කට වරක් ඒවායේ පිහිටීම මාරු කළ යුතුය.

වියළීමෙන් පසු, තැටි ඉවත් කර ගැනීම සඳහා වියළි එළ කම්බි දැලක් මත අතුල්ලා ගත යුතු අතර පසුව ඒවා හොඳින් පොලා ගත යුතුය. අවසාන නිෂ්පාදනයේ වර්ණය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා තද හිරු එළිය නොවැටෙන සේ කළු පොලිතින් උරවල බහා ගබඩා කර ගත යුතුය.

වියළි අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට කි.ග්‍රෑ. 60 ක් පමණ ලබාගත හැකි අතර මනා කළමනාකරණයක් යටතේ එය හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රෑම් 250 දක්වා වැඩිකර ගත හැක.

වර්තමාන භාවිතය හා වෙළඳපළ

තත්ත්වය -

දේශීය එනසාල් නිෂ්පාදනය සිසුයෙන් පහළ යාම නිසා වර්තමානය වන විට ලංකාව තුළ එනසාල් හිඟයක් පවතී. එම නිසා ම අද වන විට එනසාල් කිලෝවක් අලෙවි වන්නේ රුපියල් 10000කටත් වඩා වැඩි මුදලකට යි. ලංකාව තුළ වැවෙන එනසාල් වැනි කුළුබඩුවක් පිටරටින් ආනයනය කිරීමේ දී විශාල බදු මුදලක් ගෙවීමට සිදු වේ.

සැකසුම වෛද්‍ය වත්සලා හේවාගනිංගේ ආයුර්වේද ප්‍රජා සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී හාරිස්පත්තුව